

24.7.2015 Berliini

Helsingin Sanomain Säätiön hallitus

Virallinen stipendiohjelma viikoittaisine *jour fixe* -tapaamisineen alkoi 6. lokakuuta. Ohjelma päättyi 22. heinäkuuta, jolloin luovutimme projektityömme ja saimme todistuksen osallistumisesta *Europäische Journalisten Fellowships* -ohjelmaan.

Oman projektini lopputuote oli 95-sivuinen, saksaksi kirjoitettu suomalaisten ja saksalaisten niin kutsuttujen hyperlokaalien verkkojulkaisujen vertailu otsikolla *Hyperlokaler Journalismus in Deutschland und Finnland: Ein Vergleich*. Suullisesti lopputyö esitettiin 3. heinäkuuta BMW Stiftung Herbert Quandt -säätiön tiloissa Spree-joen rannassa, Reichstagshausin tuntumassa säätiöiden ja yliopiston edustajista sekä stipendiaattien lähipiiristä koostuvan yleisön edessä.

Stipendiohjelman puitteissa tutustuimme muun muassa Berliinin ilmasilta-lentokenttä Tempelhofiin, Juutalaiseen museoon ja Wannsee-konferenssin taloon, vuoden 1936 olympiakylään Elstalissa, Bundespressekonferenziin, Goethe-museoon Weimarissa, Sachsenhausenin keskitysleiriin ja Bundeskanzleramtiin. Kävimme yhdessä myös *tazin* toimituksessa Berliinissä.

Ennen joulutaukoa kuulumme asiantuntijaluentoja integraatiosta ja migraatiosta Berliinissä (Elke Pohl), PR:n ja journalismin suhteesta Saksassa (Christof Fiscoeder), saksalaisista työmarkkinajärjestöistä ja niiden asemasta eurooppalaisilla työmarkkinoilla (Klaus Pankau), Turkin roolista idän ja lännen välissä (Alparslan Yenel), Välimeren alueen merkityksen noususta Euroopassa (Uwe Rada) sekä Saksan oikeusjärjestelmästä (Mathias Deller). Ohjelmakauden avaavan juhlaluennon meille piti *tazin* päätoimittaja Ines Pohl Saksassa käytävästä NSA-salakuuntelujupakkaa koskevasta keskustelusta.

Keväällä meille luennoitiin tieteen tukemiseen keskittyneistä säätiöistä (Christoph Mecking), ulkomaankirjeenvaihtajan arjesta Berliinissä (Pascal Thibaut), turvapaikanhakijoiden tilanteesta Berliinissä ja Saksassa (Georg Classen), viikkolehti *Freitagin* toiminnasta (Philip Grassmann), eurokriisistä ja Kreikan tilanteesta Saksan näkökulmasta (Martina Metzger), ”Saksan Ylen” merkityksestä (Claudia Nothelle), lobbauksesta (Anna Maija Mertens), toimittajista sota- ja kriisialueilla (Christian Mihr), digituotteisiin panostavan Axel Springer Verlagin

toimintaperiaatteista (Rudolf Porsch), median vallasta Berliinin muurin murtumisen aikoihin (Günther von Lojewski), USA:n ja Saksan transatlanttisesta yhteistyöstä (Karsten D. Voigt), kyberturvallisuudesta (Cathleen Berger) sekä juutalaisilta natsiaikaan viedyn taide-esineistön alkuperätutkimuksesta (Gabriela Ivan).

Ohjelmaan perinteisesti kuuluva viikon kiertomatka Saksassa tehtiin tänä vuonna loppukevään sijaan joulukuun alkupuolella. Vierailimme Mainzissa, Frankfurt-am-Mainissa, Nürnbergissä, Kölnissä, Essenissä ja Münsterissä. Mainzissa vain yövyimme. Frankfurtissa tapasimme *Frankfurter Allgemeine Zeitungin* johtajistoon kuuluvan Walter D'Inkan. Nürnbergissä tutustuimme Dokumentationszentrumiin, nykyiseen museoon, entiseen Hitlerin puoluekokouksilleen rakennuttamaan alueeseen. Kölnissä vierailimme Domissa eli tuomiokirkossa ja WDR:n toimituksella. Essenissä vietimme päivän NRZ-lehtitalon ja -säätien väen kanssa. Sieltä matkasimme takaisin Berliiniin Münsterin ja Picasso-museon kautta. Matkan ajankohta oli ryhmäytymisen kannalta paljon parempi kuin loppukevät, joten toivokaamme, että sama aikataulu saa jatkoa.

Freie Universitätissä opetus alkoi 13. lokakuuta. Lähtötasotestin perusteella päädyin suorittamaan toiseksi korkeimman vaativuusluokan (B.2.2., asteikon ykkönen on C1) saksan kielen kurssia. Lehtori Christine Siebenin akateemisen kirjoittamisen ja esiintymisen kurssiin sisältyi paperilla 10 viikkotuntia, joista neljä on opetusta ja kuusi kotitehtäviä. Tosiasiassa puolivuotiseen kurssiin kului työmäärän takia noin 15 tuntia viikossa. Olin samaan aikaan sekä yllätynyt että tyytyväinen kielenopetuksen tasosta. Kurssi oli vaativa, mutta tehokas. Koin saavani suurta hyötyä muun muassa jatkuvista suullisista esiintymisharjoituksista.

Berliinin-stipendiaateilla pelkkä kielen opiskelu lohkaisee suuren osan stipendiaattiajasta. Mutta koska saksa on kaikissa yhteyksissä työkielemme ja oletuksena on, että lopputyö tehdään saksaksi, on kielen saaminen riittävälle tasolle tärkeää. Henkilökohtaisesti iloitsin runsaista kieliopinnoista, koska saksan sujuva hallinta oli yksi omista tavoitteistani vuodelle. Kevätpuolella pystyin jo haastattelemaan saksaksi ja työni laadin siis myös saksaksi.

Lisäksi seurasin dosentti Klaus Goldhammerin vetämää mediatalousseminaaria ja lehtori Till Büserin seminaaria lehdistön kriisistä. Osallistuin myös paikalliseen non-profit -journalismia käsitelleeseen seminaariin lokakuun lopulla.

Stipendiaateilta vaadittavaa projektityötä työstin hyvin itsenäisesti. Stipendiohjelmaan kuului kolme pitkin vuotta sijoitettua *Colloquium*-seminaaria, jossa töiden edistymistä käytiin läpi. Muuten saimme täysin vapaat kädet niin aiheen rajauksen, työn laajuuden, sisällön eri osien

kuin esitysmuodon suhteen. Työni eteni seuraavasti: syksyn aikana keräsin ja luin taustamateriaalia, rajasin aihetta ja etsin sopivia haastateltavia. Kevätpuolella aloin viimein löytää ja tavoittaa haluamiani henkilöitä. Tein haastattelut helmi-toukokuun välisenä aikana, jolloin aloitin myös työn kirjoittamista. Jälkiviisaana olisi aloittanut kirjoitustyön paljon aikaisemmin, koska saksaksi, neljännellä kielelläni, kirjoitettaessa työskentely on hitaampaa kuin esimerkiksi englanniksi, ja oikoluetaan ja tekstin viimeistelyyn pitää jättää runsaasti aikaa.

Stipendiaattiryhmäämme kuului 11 henkeä. Stipendiaatit ovat Suomen (2) lisäksi Venäjältä (2), Ukrainasta, Armeniasta, Georgiasta, Italiasta, Puolasta, Alankomaista ja Yhdysvalloista. Muutamilla oli lapset ja/tai puoliso mukana. Useimpien stipendi ei kieltänyt työntekoa kuten meillä suomalaisilla, joten heillä stipendiohjelman ja opiskelun ulkopuolinen aika kului tiiviisti freelance-töissä.

Vapaa-ajallani olen pyrkinyt kiertämään mahdollisimman paljon Berliiniä ja lähikaupunkeja sekä naapurimaita. Berliinissä olen kolunnut kattavasti kaikkea mahdollista joulumarkkinoista linnoihin, taidenäyttelyistä konsertteihin, teatterista jääkiekko-otteluun.

Kiitän lämpimästi Helsingin Sanomien Säätiötä stipendivuodesta ja sen antamasta mahdollisuudesta kehittää ammatti- ja kielitaitoani.